

SOPRONI ANDRÁS

A piac mítosza

VJACSESZLAV KUPRIJANOV OROSZ KÖLTŐ
VERSEI ELÉ

Vjacseszlav Kuprijanov (1939) orosz költő, író, műfordító eredetileg mérnöknek készült, foglalkozott számítógépes nyelvészettel, és elég későn váltott át az irodalomra. A nyolcvanas években több verse is megjelent magyarul a Nagyvilágban, a Szovjet Irodalomban és más orgánumban. Egy akkori méltatója szerint „rövid, fanyar, pontos fogalmazásra törekvő szabadversei új szintet jelentenek az orosz líra palettáján”. Ez a jellemzés ma is érvényes költészetére, ahogy azt az itt közreadott munkái is tanúsítják. Műveit több mint negyven nyelvre fordították, köztük hindire és japánra is. Ő maga több nyelvből fordít.

Fordítói szempontból a szabadvers kétségkívül kevesebb fejtörést okoz a kötöttnél, hiszen nem kell szótagokat számlálni, rímpárokat keresgélni. Kuprijanov nagyjából a szintagma-határokon tördeli sorokra a szöveget,

és a különböző hosszúságú sorok különbségét hallgatással tölti ki, ez adja sajátos ritmusát. Ehhez képest egy-egy, a következő sorba átszúzó szintagmadarab afféle enjambement-ként hat. Az így keletkező ritmust gyakran megfejeleli a hasonló nyelvtani szerkezetek parallelizmusával.

A két nyelv mondatainak struktúrája gyakran párhuzamba állítható, és ez megkönnyíti a fordító dolgát, bár a birtokos szerkezetek ellentétes szórendje a sorok átrendezésére kényszerít. A szabadvers által nyújtott viszonylagos könnyebbség viszont arra kötelezi a fordítót, hogy a maximális elérhető pontosságra törekedjék a szavak jelentésének, a metaforák rétegeinek visszaadásában.